

Straatgras onder controle door effectief meerjarig beleid

Een kijkje achter de schermen bij de Greenkeeper of the Year 2019

In de bossen rond Hoog Soeren, regio Apeldoorn, ligt de Veluwe Golf Club: een 9-holes baan die twintig hectare aan grond beslaat. De Veluwe GC is het werkterrein van hoofdgreenkeeper André van der Woude, die verkozen is tot Greenkeeper of the Year 2019. De prijswinnaar geeft ons voor de rubriek Team in Beeld een kijkje achter de schermen van de golfbaan. Wie zorgen er voor het baanonderhoud, wat doen ze anders dan anderen en op welke problemen stuit het team?

Auteur: Nino Stuivenberg

Het is druk op de golfbaan als we begin mei het terrein van de Veluwe Golf Club op rijden: Dames 1 van de club speelt competitie. Hoofdgreenkeeper André van der Woude (44) heeft zijn ochtendwerkzaamheden er net op zitten en maakt tijd voor een rondleiding. Hij werkt sinds 2006 op de Veluwe – in maart vierde hij zijn twaalfenhalffjarig jubileum bij de club –, waarvan de laatste acht jaar als hoofdgreenkeeper. Zijn werk werd afgelopen jaar bekroond met de titel Greenkeeper of the Year 2019, een verkiezing van dit vakblad. Van der Woude kijkt er tevreden op terug: 'De titel is een mooie erkenning, waarmee de club positief in het nieuws kwam. Maar ik doe het natuurlijk niet alleen; ook mijn collega's voeren hun werkzaamheden goed uit.' De kracht achter de hoofdgreenkeeper is zijn

team. Op de Veluwe bestaat het team – inclusief Van der Woude – uit drie greenkeepers; hij werkt samen met Harry Balster en Jan Brummel. Balster is inmiddels ruim vijf jaar in dienst bij de Veluwe, bij Brummel staat de teller op 45 dienstjaren. De kans is dan ook groot dat het team op korte termijn van samenstelling verandert. Brummel is immers de 65 jaar gepasseerd en gaat langzaam afbouwen, waardoor er een plaats vrijkomt voor een nieuwe kracht. 'We zoeken een leerling die verder wil groeien in het greenkeepersvak', legt Van der Woude uit. 'Daarom gaan we opleidingen benaderen en kijken of zij een geschikte kracht voor ons hebben. Daarbij heeft een seizoenskracht de voorkeur, omdat we in de winter geen extra handen nodig hebben.' Of de hoofdgreenkeeper zijn zinnig krijgt, is nog even afwachten en hangt mede

Het clubhuis van de Veluwe Golf Club

af van de nieuwe baancommissaris. De termijn van Wim Telgen, de baancommissaris met wie Van der Woude goed heeft samengewerkt, is namelijk afgelopen.

Alle hens aan dek

Het valt op dat de Veluwse golfbaan er in mei goed bij ligt, ondanks de weersomstandigheden van de afgelopen twaalf maanden. Door de droogte van 2018 hebben veel golfbanen een zwaar jaar achter de rug. Bij banen die niet beschikken over een state of the art beregeningsinstallatie is dat misschien nog wel ietsje erger. De Veluwse valt ook in die categorie: er is geen fairwayberegening, en de beregening die er ligt, is al 25 jaar oud. Die situatie lijkt

op korte termijn niet te verbeteren. 'Een paar jaar geleden hebben we wel wat offertes laten opstellen', vertelt Van der Woude. 'Maar als je een goed beregeningssysteem wilt aanleggen, ben je al gauw een ton kwijt. Voor een relatief kleine club als de onze [De Veluwse heeft zo'n 400 leden, red.] is dat heel veel geld.'

En dus was het alle hens aan dek toen de droogte vorig jaar de kop opstak. 'De verdeling van de sproeiers is hier ook slecht, dus we moeten veel met de hand bewateren', legt Van der Woude uit. 'We zijn daar in juli mee begonnen; het was ontzettend arbeidsintensief. Daarom moesten we na een paar weken de handdoek in de ring gooien, als eerste bij de fairways.

De greens en tees hebben we handmatig bijgehouden. Op een gegeven moment zag de hele baan hier geel!' Van de leden kreeg hij daar gelukkig weinig commentaar op; de spelers hadden er begrip voor. Elk nadeel heeft bovendien een voordeel: door de matige waterverdeling gedijt straatgras een stuk moeilijker.

Geen signaal

In het najaar was er werk aan de winkel om de baan weer hersteld te krijgen. De Veluwse nam meerdere maatregelen: in oktober werd er doorgezaaid, later werd er kunstmest aan de bodem toegevoegd. Een noodgreep, want Van der Woude had tot dan toe al tien jaar geen kunstmest meer hoeven gebruiken. De Veluwse heeft zelf de machines om kunstmest te strooien. Desondanks koos Van der Woude voor iets nieuws: hij besteedde het werk uit aan De Enk, zodat zij hun precisiebemestingsconcept konden toepassen. Hij legt uit: 'Als je zelf bemesting strooit, komt er altijd een deel in de bunkers of semirough terecht. Dat wil je liever niet. De Enk kan met gps tot op 1,5 meter nauwkeurig bemesten, dus dat wilde ik graag een keer proberen.' Een succes werd die proef niet: de golfbaan ligt in de bossen op de Veluwe, dus was het gps-signaal te zwak. Het plan kon de prullenbak in. Spijt van de keuze heeft Van der Woude niet. 'We hebben het in ieder geval geprobeerd; dat vind ik belangrijk. Als je niets probeert, ga je op termijn achteruit.'

Uiteindelijk pakten de maatregelen goed uit. Bij ons bezoek aan de baan vindt Van der Woude

'Op een gegeven moment zag de hele baan hier geel'

De loods van de greenkeepers

dat de baan er goed bij ligt, gezien de middelen waarmee gewerkt wordt. 'Het was onze redding dat we in juli meteen zijn begonnen met sproeien. Het herstel heeft lang geduurd. Zo zie je maar weer: geen jaar is hetzelfde.' Helemaal tevreden is hij overigens niet. 'Maar dat ben ik nooit. Je vindt altijd wel dingen aan de baan die beter kunnen.'

Masterplan

Om de baan nog verder te verbeteren, heeft de Veluwe een masterplan laten opstellen door architect Michiel van der Vaart van Jol Golf Design. Het is een verademing voor de greenkeepers. Voor de komst van Van der Vaart was er een baanplancommissie op de club. De leden konden daarin zelf voorstellen doen om de baan aan te passen. Dat bezorgde de greenkeepers nogal eens kopzorgen, want de baan werd er niet altijd beter op. Een typisch voorbeeld is de aanplant van een rij jonge bomen langs hole 6. 'Het eerste wat Michiel zei toen hij hier kwam: die moeten eruit!', lacht Van der Woude. De samenwerking met Van der Vaart verloopt aanmerkelijk beter. De architect heeft verbeterpunten aangestipt voor elk van de negen holes. Elk jaar houdt de baan budget vrij voor een onderdeel uit het verbeterplan.

Dit jaar wordt hole 7 gerenoveerd, waar een deel tijdelijk verklaard is tot *ground under*

repair. Op hole 7 is aan de afwatering gewerkt en een bunker weggehaald. Bovendien wordt fijnbladig Engels raaigras ingezaaid, omdat dit goed tegen betreding kan. Een nieuwigheid, want Engels raaigras had de Veluwe eerder nooit gebruikt. 'Op de Veluwe heb je veel heide; roodzwenk past daar goed bij. Toen onze adviseur voorstelde om Engels raaigras te gebruiken, moest ik daar wel even over nadenken. Uiteindelijk hebben we de keuze voor deze andere grassoort toch gemaakt, want het brengt ook voordelen mee. De druk van straatgras is lager en Engels raai heeft minder water nodig.'

Snel reageren

De tees op de Veluwe bestaan uit veldbeemd en roodzwenk, de greens uit een combinatie van struisgras en roodzwenk. Alle grassen komen van Barenbrug. Straatgras zie je er nauwelijks, constateren we bij ons bezoek. 'Het aandeel straatgras hebben we onder de twintig procent weten te krijgen', vertelt Van der Woude. Dat heeft het team vooral te danken aan preventief beleid. De greenkeepers nemen tal van maatregelen. 'We geven zo min mogelijk water, gebruiken geen fosfaatmeststoffen en proberen met frequent beluchten onze struisgrassen en roodzwenk te optimaliseren. Verder

Hole 7 is tijdelijk verklaard tot *ground under repair*.

Misschien wel de belangrijkste machine in de loods, de Toro 3400 Triflex-greenmaaiër

gebruiken we wetting agents en passen we suiker toe op de greens.' Het gebruik van suiker lijkt wat curieus, geeft Van der Woude toe. 'Maar ik meng het en kan het in dezelfde bewerking toepassen, dus het levert geen extra werk op. Een Engelse adviseur die we hier ooit hadden, zweerde erbij.'

Snel uitdrogen werkt het best tegen straatgras, stelt de hoofdgreenkeeper. 'Straatgras is een taaie plant, die bestand is tegen betreding en kort maaien. Als het de kop opsteekt, moet je snel reageren.' In het bloeiseizoen is dat uiteindelijk door te maaien. Van der Woude doet voorafgaand aan het maaien een extra bewerking: borstelen. 'Straatgras gaat van zichzelf plat liggen, waardoor het lastiger te maaien is. Daarom borstelen we het gras omhoog, zodat we daarna de zaadkopjes eraf kunnen maaien. We maaien ook verticaal, maar korter maaien doen we niet.' De bewerkingen samen zijn effectief; de Veluwse heeft het straatgras onder controle, vooral op de greens. Maar, voegt Van der Woude toe: 'Het zal altijd een probleem blijven, ook als je honderd procent goede grasen hebt. Je blijft continu in gevecht met het straatgras.'

Van der Woude streeft naar greens die gemiddeld stimp 8 zijn. 'Maar het belangrijkste is dat ze constant zijn, met een goede balrol.' Voor

wedstrijden en toernooien, zoals de clubkampioenschappen en het nationaal militair kampioenschap, zijn de greens vaak wat sneller. De Veluwse heeft ongeveer acht keer per jaar zo'n wedstrijd. 'Dan maak ik er echt kabinetswerk van', vertelt de hoofdgreenkeeper. 'We beginnen dan het weekend van tevoren met de voorbereidingen en spuiten bijvoorbeeld logo's op de voorgreens. De golfers vinden dat mooi.'

Extra beleving

Goede machines zijn geen garantie voor goed onderhoud, maar ze dragen daar natuurlijk wel aan bij. De greenkeepers op de Veluwse hebben over middelen niet te klagen; het budget voor machines volstaat. De loods kleurt voornamelijk rood; de meeste maaimachines zijn van Toro. Na het gebruik worden de machines altijd schoongemaakt. Hoelang ze schoon blijven, is altijd maar de vraag: in de loods zitten namelijk nesten van boerenzwaluwen en zij laten nog weleens hun sporen na op de machines. Van der Woude zit er niet mee. In de loods is zelfs een inkeping gemaakt om het de vogels wat makkelijker te maken.

De belangrijkste machine in de loods is de Toro 3400 Triflex-greenmaaiër, waar het meeste werk mee gedaan wordt. Dit exemplaar werd in 2017 gekocht. 'Voorheen hadden wij twee greenmaaiers, maar na deze aanschaf werken

Sproeien in juli bleek achteraf de redding

we nog maar met één greenmaaiër. De kooien kunnen we eenvoudig wisselen door het snelwisselsysteem; dat werkt super.' Het nadeel: als de machine het begeeft, heb je geen reserve meer. Het team ondervond dat tijdens de paaswedstrijd in april. 'Toen hebben we leverancier Bruntink gebeld. De accu bleek kapot te zijn. Met een accu uit een andere machine konden we toen verder werken.'

Dat de Veluwse over voldoende machines beschikt, betekent overigens niet dat deze zomaar overal worden ingezet. De hoofdgreenkeeper weegt het gebruik altijd af. 'Dat heb ik geleerd van Eric Seijn, mijn leermeester toen ik nog in opleiding was. Hij zei altijd: alles wat je op het gras doet, geeft stress. Daarom gebruik ik de machines zo min mogelijk.'

Het is typerend voor de denkwijze van Van der Woude, die zich er goed van bewust is dat hij met en in de natuur werkt. De hoofdgreenkeeper, van oorsprong opgeleid in bosbouw en natuurbeheer, is een echte natuurliefhebber. 'Als je hier in september 's ochtends vroeg komt, is het doodstil en hoor je alleen de herten in de verte. Daar kan ik van genieten. We hebben zelfs tijden gehad dat de herten op de baan liepen; dan kwamen de golfers verbaasd naar mij toe. Natuurlijk laten die hun sporen na of richten ze schade aan, maar dat is de

afweging die je moet maken. De extra beleving is geweldig. Dat soort dingen maken voor mij het vak.' Ook dassen weten de baan te vinden en ook zij richten regelmatig schade aan. 'Dat is frustrerend, maar helaas kunnen we er niets tegen doen.'

Natuur als uitgangspunt

Sinds 2018 beschikt de Veluwe over Geocertificering. De weg naar die certificering was voor de golfclub niet lang. 'We waren al voor negentig procent op de goede weg', aldus Van der Woude. Het resterende werk zat vooral in het vastleggen van alle vereisten. De golfclub heeft daar een speciale commissie voor opgericht. Van der Woude was wel aanwezig bij de vergaderingen. De golfbaan is trots op de certificering. 'Toen de geïmmitteerde hier langskwam voor de keuring, was hij erg enthousiast. We zitten hier op de Veluwe ook in een van de mooiste gebieden van Nederland. Op geluid scoorden we goed en verder probeerden we al veel inheemse soorten te planten.'

Ook in het onderhoud laten de greenkeepers de natuur zoveel mogelijk het werk doen. Een echte jaarplanning is er niet; het jaar ervoor dient als referentie. 'Het uitgangspunt bij ons onderhoud is altijd de natuur', vertelt Van der Woude. 'Als het hier lang droog is, ga ik bijvoorbeeld niet teveel kunstmatig bijsturen. Ik wacht zo lang mogelijk tot het gaat regenen. In het schema kan dan wel staan dat we wetting agents moeten spuiten, maar als het niet regent, heeft het geen enkele zin. We doen dat alleen als het kan. Voor bemesting geldt hetzelfde. Soms doe je dat eens in de drie weken, een andere keer zitten er zes weken tussen. Je moet constant blijven nadenken, maar dat is ook wat dit vak zo leuk maakt.'

Antistraatgras

Over natuurlijk beheer gesproken: in ons gesprek ontkomen we uiteraard niet aan het

begrip Green Deal. De Veluwe is klaar voor de Green Deal 2020, denkt de hoofdgreenkeeper. 'Wij zijn Green Deal-proof. Maar we blijven constant werken om ons niveau vast te houden; er is geen tijd om stil te zitten. In onze strategie ligt de nadruk nog meer op de bestrijding van straatgras. We passen de bemesting en beregening aan en zorgen voor meer licht op de baan.' Vorig jaar had de golfbaan last van dollarspot en *Fusarium*. Tegen dollarspot wordt op de Veluwe niet gespoten, tegen *Fusarium* wel, al betwijfelt Van der Woude achteraf of dat zin had. 'Die schimmel kwam op in het najaar; dan heb je geen herstel meer. Uiteindelijk hebben we niet eens alles gespoten, maar ook de niet-behandelde delen herstelden zich goed. Dus ik weet niet of het spuiten de doorslag gegeven heeft. Door de bodem en het gras zoveel mogelijk droog te houden, stopt het uiteindelijk vanzelf.'

Het team probeert verder preventief te werk te gaan als dat mogelijk is. 'Bijvoorbeeld door altijd blad te blazen. Natuurlijk is dat arbeidsintensief, maar zo moet je werken. Wij zijn daarin best extreem. Als er hier sneeuw ligt, halen we dat van de greens af. Ik heb liever schade door het sneeuwschuiven dan door een schimmel, want dat herstelt een stuk sneller.'

Trots

Alle werkzaamheden samen leveren een negenholesbaan op die er jaarrond mooi bij ligt. De golfbaan scoort op het online platform LeadingCourses gemiddeld een 7,8 en behoort daarmee tot de top tien van negenholesbanen in Nederland. Van der Woude werd in december bovendien gekozen tot Greenkeeper of the Year 2019. Hij kreeg veel positieve reacties. 'Die aandacht doet je wel iets; het is leuk voor onze beroepsgroep. Als greenkeepers werken we vaak onregelmatig en in het weekend. Je bent al snel een manusje van alles en dat wordt wel eens ondergewaardeerd. We mogen trots zijn op ons vak.'

Van der Woude is inmiddels ruim twaalfenhalf jaar in dienst bij de Veluwe. De hoofdgreenkeeper gaat nog iedere dag met plezier naar zijn werk. Een transfer naar een andere golfbaan zal er voor de Greenkeeper of the Year 2019 niet snel komen. 'Ik heb geen ambitie om mij bij een grote golfbaan waar te maken. Op een andere baan verdien ik misschien meer, maar ik wil geen stress. Bij de Veluwe zit ik goed!'

Toro Reelmaster 5000

Machinelijst

Toro 2GR 3400 Triflex
 Toro Groundsmaster 3500 Sidewinder
 Toro Reelmaster 5010-H fairwaymaaier
 Toro verticuteerunits
 Toro Hoverpro 400
 John Deere 220 handgreenmaaier
 John Deere 1200A bunkerhark
 John Deere Gator CX
 John Deere Gator TE
 John Deere 3520
 Antonio Carraro tractor
 Massey Ferguson MF1230
 Tru Turf Roll'n Spike Dual Heid 48"
 Sisis/Veemo verticuteerder
 Sisis Maxislit
 Sisis Shattermaster
 Sisis Twin Play
 Redexim Vertidrain VD7316
 Redexim Vertidrain VD7113
 Epic Ball Picker
 Ty-Crop Quickpass 450
 Amazone Grasshopper GHD 1500
 Hardi Homburg veldspuit
 Tielburger VK17
 Vicon kunstmeststrooier
 Sigma4 voorlader
 Lastec 521
 Ransomes handmaaier
 Stihl kettingzagen
 Stihl bosmaaiers
 Stihl rugbladblazers
 KWH bladblazers

'Op een andere baan verdien ik misschien meer, maar ik wil geen stress'

Be social

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/article/30062/straatgras-onder-controle-door-effectief-meerjarig-beleid